

Representantforslag 145 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:145 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å øke den statlige finansieringen knyttet til videreutdanning av lærere

Til Stortinget

Bakgrunn

Lærere med høy faglig og pedagogisk kompetanse er selve grunnsteinen i skolen. Flere undersøkelser viser at høy faglig og pedagogisk kompetanse gir tilsvarende gode læringsresultater hos elevene. Det er således åpenbart at man må satse på lærernes kompetanse dersom man ønsker å gjøre norsk skole enda bedre. Etter forslagsstillernes mening bør dette være en hovedprioritet for offentlige myndigheter, og langt viktigere enn timetallsutvidelser og frukt og grønt.

Debatt om styrket videreutdanning for lærere

Forslagsstillerne viser til at det har vært bred politisk enighet om å satse på lærernes kompetanse gjennom systematisk videreutdanning, særlig gjennom de siste stortingsperiodene. Rett nok har det vært varierende grad av vilje til å prioritere dette fra de ulike politiske partiene, men det synes klart at alle partiene, om enn i ulik grad, drar i samme retning når det gjelder dette tiltaket.

Forslagsstillerne viser i denne forbindelse bl.a. til tidligere representantforslag fra Venstres representanter om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole (Dokument nr. 8:81 (2005–2006) jf. Innst. S. nr. 15 (2006–2007)) og om å innføre et lærerløft for lærere i grunn- og videregå-

ende skole (Dokument nr. 8:47 (2007–2008) jf. Innst. S. nr. 177 (2007–2008)). I tillegg har lærernes kompetanseheving vært et viktig tema både i forbindelse med de årlige budsjettbehandlingene og i forbindelse med behandlingen av enkelte stortingsmeldinger, herunder bl.a. St.meld. nr. 31 (2007–2008) jf. Innst. S. nr. 42 (2008–2009), og St.meld. nr. 11 (2008–2009) jf. Innst. S. nr. 185 (2008–2009).

Strategi for videreutdanning av lærere

Forslagsstillerne viser til at det flere steder, bl.a. i Oslo kommune, har vært tatt initiativ fra lokalt nivå for å øke antallet lærere som får videreutdanning. Forslagsstillerne vil gjerne rose disse initiativene, som i flere tilfeller har kommet før tiltak på nasjonalt nivå.

Forslagsstillerne viser videre til at den nasjonale strategien «Kompetanse for kvalitet: Strategi for videreutdanning», ble lagt frem av daværende kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell høsten 2008. Partene i strategien var, i tillegg til kunnskapsministeren på vegne av regjeringen, Utdanningsforbundet, Skolenes landsforbund, Norsk Lektorlag, KS, Norsk Skolelederforbund og Nasjonalt råd for lærerutdanning. Det ble med dette etablert en ordning med et «varig system for videreutdanning». Lærerne skal få videreutdanning i et omfang på inntil 60 studiepoeng, i første omgang begrenset til noen fag/områder. Ordningen skal omfatte både lærere som ikke har fordypning fra før, lærere som har noe fordypning og lærere som ønsker å la videreutdanningen gå inn i en mastergrad. Ordningen skal, fullt utbygd, omfatte ca. 2 500 lærere per år.

Etter forslagsstillernes mening er det positivt at man fra regjeringens side vektlegger betydningen av videreutdanning for lærere og således har igangsatt en slik ordning, men finner det likevel nødvendig å

bemerke at i bevilgningssammenheng er ordningen svært lik midlene som lå inne til kompetanseheving i Kunnskapsløftet. Videre vil forslagsstillerne understreke at det burde vært lansert et system som omfatter langt flere lærere enn 2 500 per år, eller i det minste at det ble utarbeidet en konkret opptrappingsplan for hvordan man kan øke antallet lærere som omfattes av ordningen. Ordningen som er skissert av departementet vil måtte rullere mange tiår før alle lærere har fått kompetansehevende videreutdanning. Forslagsstillerne ønsker en langt raskere opptrapping enn dette.

Finansiering av videreutdanning for lærere

I tråd med ovennevnte strategi skal ordningen med videreutdanning for lærere dekkes som et spleiselag mellom stat, lokal skoleeier og læreren selv. Stat og lokal arbeidsgiver skal dekke 40 prosent hver av vikarutgiftene for lærere som er tildelt gratis studieplasser. De resterende 20 prosent er lærerens eget bidrag. I praksis betyr dette at en lærer skal fristilles til å studere 4/5 av det omfanget studiet er stipulert til. 1/5 av omfanget studiet er stipulert til, skal læreren bruke til sine ordinære oppgaver på skolen.

Behov for å justere ordningen

Selv om ordningen er rimelig fersk har forslagsstillerne mottatt flere henvendelser om at den ikke fungerer etter intensjonen. I Bergens Tidende 21. april 2010 fremgår det blant annet at nesten halvparten av alle plasser til videreutdanning for lærere står tomme i Hordaland. Tilsvarende tendens finnes i hele landet, og det er fortsatt ledige videreutdanningsplasser tilgjengelig. I tillegg har en rekke oppslag i VG den senere tiden vist at flere lærere ufrivillig har fått avbrutt sin påbegynte videreutdanning. Det finnes flere begrunnelser for den manglende etterspørselen og ufrivillige avbrudd i påbegynte studier, blant annet vikartilfang, lokalisering av studieplasser mv. I det overveiende synes imidlertid hovedbegrunnelsen å være knyttet til stram kommuneøkonomi.

Forslagsstillerne viser til at kommunene stadig blir tildelt nye lovregulerte oppgaver på skolefeltet. Kommunene blir dermed tvunget til å prioritere enkelte tiltak på bekostning av andre. Blant annet er det i løpet av inneværende og forrige stortingsperiode kommet pålegg om flere timetallsutvidelser, og skoleeierne har blitt lovpålagt å omdele frukt og grønt for enkelte elevgrupper. Ved skolestart høsten 2010 blir kommunene også lovpålagt å innføre gratis leksehjelp for alle elever på 1.–4. trinn. Etter forslagsstillerne mening burde man fra statlig hold heller prioritert lærernes kompetanse. Satt litt på spissen mener forslagsstillerne at man heller, innenfor gjel-

dende budsjettammer, burde innført en lovpålagt rett og plikt til videreutdanning enn å utvide timetallet eller innføre lovpålagt utdeling av frukt og grønt, selv om forslagsstillerne generelt er skeptiske til overdrevet lovfesting av tilsynelatende gode formål.

Forslagsstillerne viser videre til at Venstre primært ønsker en annen finansiering av videreutdanning for lærere, hvor kostnadene fordeles likt på stat og skoleeier (50–50). Forslagsstillerne mener imidlertid at det viktigste nå er at flest mulig lærere får den nødvendige kompetansehevingen, og at systemet for videreutdanning av lærere reelt begynner å fungere.

Forslagsstillerne tar derfor til orde for at man i en overgangsperiode øker den statlige finansieringen knyttet til videreutdanning av lærere. I Sverige innebærer for eksempel det såkalte «Läraryftet» at lærerne får «tjänstledig» med 80 prosent lønn i studietiden, hvorav staten skal stå for 70 prosent av kostnadene og kommunene med de resterende 30 prosent av kostnadene. Poenget er at den statlige finansieringsandelen av videreutdanningskostnadene er betydelig høyere i Sverige enn i Norge. Etter forslagsstillerne mening vil en høyere statlig finansieringsandel, ut fra dagens situasjon i kommuneøkonomien, bidra til at flere lærere får videreutdanning. Det kan, for eksempel, være aktuelt å øke den statlige andelen fra 40 prosent til 60 prosent. Hvilket nivå man fra statlig side skal legge seg på må bestemmes nærmere i tråd med innspill med berørte parter.

Forslagsstillerne er kjent med at det skal være et møte mellom departementet og partene i videreutdanningsstrategien i juni. Forslagsstillerne legger til grunn at man på dette møtet, i tillegg til å vurdere nivået på den statlige innsatsen, også vurderer å justere videreutdanningsordningen i tråd med erfaringene man har i Sverige i forhold til studieplassestilting.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen om å øke den statlige andelen av finansieringen knyttet til videreutdanning av lærere i en overgangsperiode, slik at man på denne måten får systemet for videreutdanning til reelt sett å fungere.

II

Stortinget ber regjeringen om nødvendig å reversere tidligere beslutninger om blant annet timetallsut-

videlser og lovpålagt utdeling av frukt og grønt for å finansiere en økt satsing på videreutdanning av lærere.

III

Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende opptrappingsplan for hvordan man kan øke antallet lærere som omfattes av systemet for videreutdanning ut over dagens ambisjonsnivå på 2 500 lærere per år.

2. juni 2010

